

ТИМЧАСОВА СПЕЦІАЛЬНА КОМІСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

з питань захисту майнових та немайнових прав
внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих
внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти
України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

09 серпня 2024 року

Р І Ш Е Н Н Я

**Про діяльність Одеської обласної військової адміністрації, інших
військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування Одеської
області щодо задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб та
ефективність витрачання бюджетних коштів на ці цілі**

Планом роботи Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Комісія) було передбачено, зокрема, вжиття заходів парламентського контролю за дотриманням чинного законодавства та обґрунтованості, ефективності та доцільності прийнятих рішень органами державної влади та місцевого самоврядування щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) та інших постраждалих від російської агресії, а також аналіз та оцінка ефективності виконання бюджетів регіонів та населених пунктів, які тимчасово окуповані або знаходяться у зоні бойових дій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які переміщені з цих територій, зокрема щодо ефективності та доцільності видатків спрямованих на забезпечення потреб ВПО.

До головних завдань обласних військових адміністрацій в умовах воєнного стану віднесено створення належних умов для комфортного перебування ВПО на території області, що включає в себе заходи із забезпечення житлом, медичного, освітнього та соціального захисту, допомоги у працевлаштуванні, забезпечення правової підтримки та інформування ВПО щодо їх прав та обов'язків, задоволенні інших потреб тощо.

З метою перевірки діяльності щодо задоволення потреб ВПО, зокрема, доцільності та ефективності витрачання бюджетних коштів та здійснення аналізу забезпечення ВПО житлом Комісія листом від 12 липня 2024 року № 04-82/6-2024/155168 запропонувала Одеській обласній військовій адміністрації надати інформацію для підготовки до засідання Комісії, в т.ч. щодо обсягів витрачання коштів у 2023 році та у першому кварталі 2024 року за усіма програмами, пов'язаними з підтримкою ВПО в області.

Одеська обласна військова адміністрація листом від 02 серпня 2024 року № 9578/4/01-40/10077/2-24 поінформувала Комісію, що для соціальної підтримки громадян, в тому числі з числа ВПО, в Одеській області розроблено:

- Комплексну програму реалізації регіональної політики щодо внутрішнього переміщення в Одеській області на 2023 – 2025 роки, яка затверджена розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 04 серпня 2023 року № 543/А-2023. Фінансування по даній програмі за рахунок обласного бюджету не передбачено.

- Програму зайнятості населення Одеської області на 2024-2025 роки, яка затверджена розпорядженням голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації від 29 квітня 2024 № 408/А-2024.

Варто зазначити, що на обліку в Одеській області, починаючи з 2014 року по сьогоднішній день перебувають 216 946 ВПО, в тому числі 52 076 дітей.

Кількість ВПО, які перемістились з територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих рф складає: Донецька область – 42 473; Херсонська область – 36 305; Миколаївська область – 33 250; Луганська область – 18 476; Харківська область – 7 109; Запорізька область – 5 080; АР Крим – 4 669; Дніпропетровська область – 2 185; Сумська область - 659.

Зручність для прихистку евакуйованих (переміщених) українців з окупованих територій та територій, які перебувають під постійними обстрілами, свідчить про необхідність постійного збільшення кількості, покращення якості місць для проживання ВПО та збільшення фонду соціального житла в області, адже значна кількість цих осіб може залишитись на території Одеської області на довготривалий період.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 01 вересня 2023 року № 930 *«Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб»* розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 03 листопада 2023 року № 929/А-2023 затверджено перелік місць тимчасового проживання в Одеській області до якого увійшло 31 приміщення розраховане на 1157 ліжко-місць. За результатом проведеного у квітні поточного року моніторингу стану, облаштування, кількості мешканців та вільних ліжко-місць, зокрема на предмет відповідності мінімальним вимогам, визначеним цією постановою, відповідають вимогам 22 МТП на 911 ліжко-місць, в яких проживають 379 ВПО; 8 МТП на 172 ліжко-місця, які потребують дооблаштування та в 2-х МТП на 41 ліжко-місце, в яких проживають 20 ВПО, тривають ремонтні роботи.

При цьому до Переліку місць тимчасового проживання в Одеській області не увійшло 51 приміщення, розраховане на 3 051 ліжко-місце (*майже втричі більше ніж тих, що увійшли до Переліку*), але в яких продовжують проживати ВПО, у зв'язку з необхідністю привести до стану, що відповідає вимогам постанови № 930, тобто до цього часу все ще потребують проведення капітального ремонту, або тривають ремонтні роботи тощо).

Разом із цим, Одеська обласна військова адміністрація повідомила, що на 01 липня 2024 року за інформацією районних державних (військових) адміністрацій з метою розміщення ВПО на території Одеської області створено 14 654 місця, в яких розміщено 13 057 ВПО (в приватному секторі – 12 637 ВПО та в приміщеннях комунальної або державної власності - 420 ВПО), вільними лишаються 1 597 місць, в т.ч. 967 місць перебувають у стані повної готовності для проживання, 630 місць - потребують дооблаштування і часткового ремонту.

На 1 липня 2024 року до житлового фонду соціального призначення в Одеській області входить 53 квартири загальною площею 3001,0 кв.м та 6 житлових будинків загальною площею 588,43 кв.м.

На соціальному квартирному обліку в Одеській області перебуває 7 ВПО. З житлового фонду соціального громадянам, що перебували на соціальному квартирному обліку в Одеській області, ВПО надано 8 житлових приміщень.

Починаючи з дати набрання чинності постанови КМУ від 29 квітня 2022 року № 495 *«Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб»*, в Одеській області сформовано фонд тимчасового житла, до складу якого увійшли 22 квартири загальною площею 1199,87 кв.м,

У більшості громад області не сформований фонд житла, призначений для тимчасового проживання ВПО, через відсутність вільних приміщень, що перебувають у комунальній власності громад, які відповідають встановленим санітарним і технічним нормам для проживання, та відсутністю коштів в місцевих бюджетах через обмежену фінансову можливість.

В територіальних громадах Одеської області перебуває на обліку громадян, що потребують житла для тимчасового проживання – 370 ВПО, з яких 87 вже отримали житло. ВПО для тимчасового проживання, починаючи з дати набрання чинності Постанови, надано 17 квартир.

За інформацією Одеської обласної військової адміністрації з обласного бюджету у 2023 та 2024 роках для забезпечення місць компактного проживання підтримки ВПО спрямовано 3,7 млн грн, в тому числі:

- на капітальний ремонт адміністративної будівлі Роцанського старостинського округу в с. Роца по вул. Щаслива, 62 Теплицької сільської ради Болградського району Одеської області за рахунок коштів обласного бюджету – 1,5 млн грн., профінансовано 148 тис грн., співфінансування з місцевого бюджету Теплицької територіальної громади передбачено та профінансовано 299 тис грн;
- на реконструкцію терапевтичного відділення КНП БМРОО "Березівська центральна районна лікарня" за адресою: Одеська область, м. Березівка, вул. Больнична, 6 під житло для ВПО – передбачено 35 млн грн, профінансовано – 3,2 млн грн.

На обласному рівні затверджена Програма забезпечення житлом в Одеській області внутрішньо переміщених осіб, учасників проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасників проведення операції об'єднаних сил (ООС) на 2020-2024 роки, яка затверджена рішенням Одеської обласної ради від 03 березня 2020 року № 1234-VII (зі змінами та доповненнями). Загальний обсяг її

фінансування – 112 млн грн, у тому числі за рахунок обласного бюджету – 39 млн грн, за рахунок місцевих бюджетів – 50 млн грн, та за рахунок коштів небюджетних джерел (особистих внесків громадян) - 23 млн грн. З обласного бюджету на зазначену програму у 2023 році спрямовано – 5 млн грн, у 2024 році – 4,5 млн грн.

В територіальних громадах, в яких не затверджено окремих програм соціальної підтримки ВПО, питання соціального захисту вразливих верств населення, у тому числі ВПО, включені до загальної програми соціального захисту населення.

Водночас, на рахунках місцевих бюджетів Одеської області обліковуються залишки вільних коштів по загальному фонду на 01.07.2024 у сумі 6,8 млрд грн, або на 1,1 млрд грн більше, ніж станом на 01.01.2024.

З метою перевірки стану житлових умов, здійснення допомоги у вирішенні проблем, з якими зіштовхнулися ВПО в Одеській області 08 серпня 2024 року члени Комісії спільно з представниками Одеської обласної військової адміністрації, Одеської обласної ради, громадськими та благодійними організаціями відвідали об'єкти, у яких проживають внутрішньо переміщені особи, зокрема:

1. Будівля за адресою по **м. Одеса, вул. Успенська 4**, (нині проживає 83 ВПО, у тому числі 17 дітей та 19 осіб з інвалідністю, зайнято 45 приміщень облаштованих під квартири), власником якої є територіальна громада сіл, селищ, міст Одеської області в особі Одеської обласної ради, а право користування якою згідно з інформаційною довідкою з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо об'єкта нерухомого майна від 29.08.2016 № 66773706, належить КП «Облтрансбуд». Рішенням Одеської обласної ради від 17 грудня 2021 року № 364-VIII відповідну будівлю було визначено фондом житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб. Основним проблемним питанням є відсутність централізованого електропостачання, яке представники ДТЕК в Одеській області остаточно припинили 11 квітня 2023 року через відсутність у балансоутримувача КП «Облтрансбуд» діючого договору про постачання електричної енергії з будь яким постачальником на об'єкт електроживлення за цією адресою.

2. Центр соціально-психологічної допомоги внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали від збройного конфлікту розташований за адресою: **м. Одеса, вул. Хімічна, 5**, де проживає 109 ВПО, з яких 44 особи працездатного віку, 16 осіб пенсійного віку, 17 осіб з інвалідністю, 32 дитини, в тому числі 1 дитина з інвалідністю, а також 9 осіб, які постраждали від збройної агресії рф. Центр був відкритий 15 грудня 2023 року після реконструкції вартістю близько 47 млн грн, його включено до Переліку місць тимчасового проживання Одеській області, у Центрі можна розмістити близько 120 осіб.

При цьому працівники Центру повідомили про необхідність суттєвого збільшення розміру посадових окладів фахівців та соціальних робітників, які

надають соціальні послуги, враховуючи кількість населення, яке потребує їх отримання та відповідного покращення якості їх надання.

3. Фонтанська загальноосвітня школа соціальної реабілітації (**вул. Степова, 13, с. Фонтанка**), де зареєстровано 33 ВПО, постійно проживає близько 20 ВПО, серед яких є особи з інвалідністю і діти, - заклад освіти державної форми власності в особі Міністерства освіти і науки України, що з 19 грудня 2013 року перебуває у стадії ліквідації (припинення) згідно вимог постанови КМУ від 21 листопада 2013 року № 847 та наказу МОН від 13 грудня 2013 року № 1772 і ніколи не визначалася місцем компактного проживання ВПО, адже з 2013 року її приміщення були визнані аварійними і непридатними для проживання. За інформацією Одеської обласної військової адміністрації у жовтні 2016 року ВПО без узгодження із власником, зламавши огорожу, входні двері спального корпусу школи, розмістились у приміщенні закладу освіти. На сьогодні нагальною є проблема щодо забезпечення ВПО, що проживають на цьому об'єкті належним житлом.

Одеською обласною військовою адміністрацією було зазначено, що питання забезпечення житлом ВПО залишається проблемним.

За результатами розгляду зазначеного питання Комісія **в и р і ш и л а**:

1. Інформацію Одеської обласної військової адміністрації, органів місцевого самоврядування Одеської області взяти до відома.

2. Запропонувати Одеській обласній військовій адміністрації:

1) посилити роботу щодо формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, проведення інвентаризації об'єктів нерухомості та визначення наявних приміщень, що можуть бути приведені до придатного для проживання стану, а також забезпечення внутрішньо переміщених осіб доступним житлом з урахування потреб, спроможностей та критеріїв вразливості, в т.ч. з використанням механізмів державно приватного партнерства;

2) з метою покращення умов проживання та забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб на території Одеської області протягом місяця провести комплексний моніторинг місць тимчасового проживання (далі - МТП) та інших об'єктів, в яких розміщені внутрішньо переміщені особи, а саме: моніторинг стану, облаштування, кількості мешканців та вільних ліжко-місць у МТП та інших об'єктах, в яких розміщені внутрішньо переміщені особи, які не увійшли до переліку місць тимчасового проживання ВПО згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 01 вересня 2023 р. № 930, та проінформувати Комісію про:

- поточний стан об'єктів, включаючи умови проживання, безпеку, доступність медичних та соціальних послуг;

- виявлення кількості мешканців та наявних вільних ліжко-місць для планування розміщення нових внутрішньо переміщених осіб;

- визначення потреб у модернізації та облаштуванні відповідних об'єктів для приведення їх у відповідність до вимог Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 вересня 2023 р. № 930;

3) за результатами моніторингу, проведеному згідно п.2.2) цього рішення Комісії в термін до 20 вересня 2024 року розробити комплекс заходів щодо покращення умов проживання в МТП та інших об'єктах, в яких розміщені внутрішньо переміщені особи, які включатимуть:

- забезпечення необхідного рівня матеріально-технічного облаштування;
- підвищення рівня доступності медичних, освітніх та соціальних послуг;
- забезпечення правової підтримки та інформування внутрішньо переміщених осіб щодо їх прав та обов'язків;
- впровадження механізмів регулярного контролю та звітності щодо стану відповідних об'єктів;

- розселення внутрішньо переміщених осіб у інших МТП, що відповідають вимогам Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930, або надання житла з фондів тимчасового проживання чи соціального житла;

4) розробити та впровадити кредитно-інвестиційні програми, в тому числі такі, що передбачають відшкодування з обласного бюджету, бюджетів територіальних громад відсотків по житловим кредитам, для внутрішньо переміщених осіб, які мешкають на території Одеської області;

5) забезпечити належне інформування громадян України про місця тимчасового проживання для внутрішньо переміщених осіб, їх розташування, кількість вільних місць, стан об'єктів в тому числі шляхом розміщення на сайті обласної військової адміністрації інтерактивної мапи з інформацією про ці об'єкти.

6) провести роботу з внутрішньо переміщеними особами, які проживають на об'єкті, розташованому за адресою: с. Фонтанка, вул. Степова, 13 щодо отримання від них згоди на добровільний переїзд та розміщення в місцях тимчасового проживання, що відповідають критеріям, визначеним постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930.

3. За результатом огляду об'єкту, розташованого за адресою м. Одеса, вул. Успенська 4, взяти до уваги запропонований Одеською обласною радою спільно з Одеською обласною військовою адміністрацією механізм захисту прав мешканців цього об'єкту, зокрема, шляхом оголошення та проведення тендеру на виконання робіт з ремонту систем електропостачання, погашення заборгованості за спожиту електроенергію, відновлення електропостачання на об'єкті, передачі

об'єкта обласній комунальній установі “Обласний центр соціально-психологічної допомоги” та укладення договорів про проживання з мешканцями відповідно до норм чинного законодавства, із забезпеченням подальшого парламентського контролю його реалізації з боку Комісії.

4. За результатом огляду об'єкту, розташованого за адресою м. Одеса, вул. Хімічна 4, звернутись до Прем'єр-міністра України щодо розгляду питання підвищення ефективності надання соціальних послуг, збільшення фінансування послуг соціальної допомоги і збільшення розміру посадових окладів фахівців та соціальних робітників, які їх надають, враховуючи кількість постраждалого населення (в т.ч. значної кількості звернень за допомогою від внутрішньо переміщених осіб, які потребують отримання таких послуг).

5. Визнати недостатньою роботу територіальних громад Одеської області щодо вирішення питання із забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Рекомендувати у 2025 році збільшити видатки з місцевих бюджетів територіальних громад Одеської області на вирішення проблеми забезпечення житлом.

6. Рішення Комісії надіслати Прем'єр-міністру України, Начальнику Одеської обласної військової адміністрації, Голові Одеської обласної ради, Одеському міському голові із проханням у визначені строки повідомляти Комісію про результати виконання цього рішення.

Голова Комісії

Секретар Комісії

П. Фролов

С. Вельможний

